

Згармонізовані національні нормативні документи серії 22000: стан, тенденції й перспективи

Ф. Грищенко, кандидат військових наук, начальник науково-організаційного відділу — вчений секретар, ДП «УкрНДНЦ проблем стандартизації, сертифікації та якості», м. Київ

Гармонизированные национальные нормативные документы серии 22000: состояние, тенденции и перспективы

Ф. Грищенко, кандидат военных наук, начальник научно-организационного отдела — ученый секретарь, ГП «УкрНИУЦ проблем стандартизации, сертификации и качества», г. Киев

Harmonized National Normative Documents for 22000 Family: State, Tendencies and Prospects

F. Gryshchenko, Candidate of Military Sciences, Research-Organizational Department Chief — Scientist Secretary, «Ukrainian Research and Training Centre for Standardization, Certification and Quality Problems» State Enterprise, Kyiv

У статті наведено структуровані офіційні дані про міжнародні й згармонізовані національні нормативні документи (НД) серії 22000 станом на 01.01.2012. Проведено комплексне порівняльне кількісне аналізування станів цих НД, виявлено тенденції й перспективи їхнього розвитку впродовж 2012–2014.

Безпечність харчового продукту [1] — це стан харчового продукту, що є результатом виробничої діяльності та обігу, які здійснюються з дотриманням вимог, установлених санітарними заходами та/або технічними регламентами, й забезпечують впевненість у тому, що харчовий продукт не завдасть шкоди здоров'ю людини (споживача), якщо він спожитий за призначенням. Безпечність харчових продуктів є однією зі складових частин глобальної ключової проблеми забезпечування продовольчої безпеки у всіх країнах світу, у тому числі і в Україні. Її розв'язання неможливо без прийняття на національному рівні міжнародних НД у сфері технологій виробництва харчових продуктів, зокрема міжнародних НД серії 22000.

У статті [2] і навчальному посібнику [3] докладно проаналізовано вимоги ISO 22000 [4] до систем управління безпекою харчових продуктів (СУБХП) (Food Safety Management Systems, FSMS) у рамках системи Аналізування небезпечних чинників та критичні точки керування (НАССР) (Hazard Analysis and Critical Control Point, НАССР). Автором статті [5] розглянуто загальні принци-

пи й основні вимоги ISO 22005 [6] щодо планування, розроблення, впровадження системи простежуваності (СП) у кормових і харчових ланцюгах.

У статті [7] автор запропонував методичні рекомендації щодо управління програмами-передумовами (ПП) (Prerequisite Programmes, PrP) як одного з чотирьох загально визначених ключових елементів СУБХП. Авторами статті [8] відмічено основні мотиви, за якими виробники харчової продукції впроваджують СУБХП відповідно до вимог [4], і роль ПП у СУБХП. Наведено вимоги ISO/TS 22002-1 [9], які безпосередньо стосуються впровадження ПП, та алгоритм визначення операційних ПП (ОПП). У [10] зазначено деякі загальні положення ISO/TS 22002-3 [11]. Проте комплексне порівняльне кількісне аналізування згармонізованих національних НД серії 22000 з відповідними міжнародними дотепер не проведено.

Мета статті — на підставі комплексного порівняльного кількісного аналізування стану згармонізованих національних НД серії 22000 зі станом відповідних міжнародних НД виявити тенденції й перспективи їхнього розвитку на найближчі роки.

Таблиця 1. Чинні міжнародні НД серії 22000

Позначення та назва НД	Поточна стадія
ISO 22000:2005. Food safety management systems — Requirements for any organization in the food chain Системи управління безпечністю харчових продуктів — Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга	90.93 Підтверджено чинність міжнародного стандарту
ISO 22000:2005/Cor 1:2006	60.60 Поправку до міжнародного стандарту опубліковано
ISO/TS 22002-1:2009. Prerequisite programmes on food safety — Part 1: Food manufacturing Програми-передумови щодо безпечності харчових продуктів — Частина 1: Виробництво харчових продуктів	90.93 Підтверджено чинність міжнародної технічної умови
ISO/TS 22002-3:2011. Prerequisite programmes on food safety — Part 3: Farming Програми-передумови щодо безпечності харчових продуктів — Частина 3: Виробництво сільськогосподарської продукції	60.60 Міжнародну технічну умову опубліковано
ISO/TS 22003:2007. Food safety management systems — Requirements for bodies providing audit and certification of food safety management systems Системи управління безпечністю харчових продуктів — Вимоги до органів, що здійснюють аудит та сертифікацію систем управління безпечністю харчових продуктів	90.92 Міжнародна технічна умова підлягає перегляду
ISO/TS 22004:2005. Food safety management systems — Guidance on the application of ISO 22000:2005 Системи управління безпечністю харчових продуктів — Настанова щодо застосування ISO 22000:2005	90.92 Міжнародна технічна умова підлягає перегляду
ISO 22005:2007. Traceability in the feed and food chain — General principles and basic requirements for system design and implementation Простежуваність у кормових та харчових ланцюгах — Загальні принципи та основні вимоги щодо розроблення та запровадження системи	90.60 Відправлено підсумки перегляду
ISO 22006:2009. Quality management systems — Guidelines for the application of ISO 9001:2000 to crop production Системи управління якістю — Настанова щодо застосування ISO 9001:2000 у сільськогосподарських культурах	60.60 Міжнародний стандарт опубліковано

Розшифрування скорочень:

ISO (International Organization for Standardization) — Міжнародна організація зі стандартизації;

Cor (Corrigendum) — поправка до міжнародного стандарту;

ISO/TS (ISO Technical Specification) — міжнародна технічна умова;

TC (Technical Committee) — міжнародний технічний комітет;

SC (Subcommittee) — міжнародний підкомітет.

Чинні міжнародні НД серії 22000

Станом на 01.01.2012 чинні 7 міжнародних НД серії 22000 класу 67 «Food technology» (Технології виробництва харчових продуктів) (табл. 1 [12]), зокрема п'ять таких міжнародних НД (ISO 22000, ISO/TS 22002-1, ISO/TS 22003, ISO/TS 22004,

ISO 22006) містилося в групі 67.020 «Processes in the food industry» (Технологічні процеси в харчовій промисловості), а два міжнародних НД (ISO/TS 22002-3, ISO 22005) — у групі 67.040 «Food products in general» (Харчові продукти взагалі).

Шість міжнародних НД розроблено TC 34/SC 17 «Management systems for food safety» (Системи управління безпечністю харчових продуктів), а ISO 22006 — TC 34 «Food products» (Харчові продукти).

Усі міжнародні НД залежно від об'єкта стандартизації, положень, які вони містили, та процедур надавання їм чинності, розподілені на такі два види (категорії): 1) три стандарти ISO і 2) чотири ISO/TS. Останні представляють угоди між членами TC 34/SC 17 і були опубліковані після схвалення 2/3 членів, які брали участь у голосуванні, цього підкомітету. Вони не є міжнародними стандартами. ISO/TS заплановано для тимчасового користування з тим, щоб можна було накопичити інформацію й досвід їх використання на практиці. Будь-яку ISO/TS буде переглянуто не пізніше трьох років після опублікування, щоб продовжити її чинність на наступні три роки, або переробити на стандарт ISO, або скасувати.

Упродовж 2005—2011 років не скасовано жодного міжнародного НД [12]. Станом на 01.01.2012 переглянуто й підтверджено чинність ISO 22000 і ISO/TS 22002-1, тривав перегляд ISO 22005 і підлягали перегляду ISO/TS 22003, ISO/TS 22004.

Об'єкти стандартизації чинних міжнародних НД серії 22000: а) СУБХП; б) ПП; в) СП; г) застосування ISO 9001:2000 у сільськогосподарських культурах.

Аналізуючи дані табл. 1, можна зазначити:

- частка міжнародних стандартів у загальній кількості чинних міжнародних НД станом на 01.01.2012 становила 42,86 %, а частка технічних умов — 57,14 %;
- базисний абсолютний приріст (збільшення загальної кількості чинних міжнародних НД за 2007—2011 роки) становив п'ять міжнародних НД, а середній абсолютний приріст (середньоарифметичне значення) — один міжнародний НД за рік;
- коефіцієнт оновлення (відношення кількості нових НД, прийнятих у 2009—2011 роках, до їх загальної кількості станом на 01.01.2012) дорівнював 0,43;
- коефіцієнт скасування (відношення кількості застарілих НД, скасованих у 2009—2011 роках, до їх загальної кількості станом на 01.01.2012) дорівнював 0 [12].

Чинні згармонізовані національні НД серії 22000

Станом на 01.01.2012 чинні 4 згармонізовані національні НД серії 22000 класу 67 «Технологія виробництва харчових продуктів» (табл. 2 [13]), три з яких містилося в групі 67.020 «Технологічні процеси в харчовій промисловості», а один (ДСТУ ISO 22005) — у групі 67.040 «Харчові продукти взагалі».

Таблиця 2. Чинні згармонізовані національні НД серії 22000

Позначення та назва згармонізованого національного НД	Розробник
ДСТУ ISO 22000:2007. Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга (ISO 22000:2005, IDT). — [Чинний від 2007-08-01]. — К.: Держспоживстандарт України, 2007. — 31 с. — (Національний стандарт України).	ТК 86, ДП «Укрметртест-стандарт»
ДСТУ-П ISO/TS 22003:2009. Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до органів, що здійснюють аудит та сертифікацію систем управління безпечністю харчових продуктів. (ISO/TS 22003:2007, IDT). — [Чинний від 2010-01-01]. — К.: Держспоживстандарт України, 2010. — 14 с. — (Пробний стандарт).	ТК 86, ТК 93, ДП «Укрметртест-стандарт»
ДСТУ-Н ISO/TS 22004:2009. Системи управління безпечністю харчових продуктів. Настанова щодо застосування ISO 22000:2005 (ISO/TS 22004:2005, IDT). — [Чинний від 2010-01-01]. — К.: Держспоживстандарт України, 2010. — 13 с. — (Настанова).	ТК 86, ТК 93, ДП «Укрметртест-стандарт»
ДСТУ ISO 22005:2009. Простежуваність у кормових та харчових ланцюгах. Загальні принципи та основні вимоги щодо розроблення та запровадження системи (ISO 22005:2007, IDT). — [Чинний від 2010-01-01]. — К.: Держспоживстандарт України, 2010. — 6 с. — (Національний стандарт України).	ТК 86, ТК 93

Розшифрування скорочень:

- ДСТУ — національний стандарт, затверджений Держспоживстандартом України;
- ДСТУ ISO — національний стандарт України, через який впроваджено міжнародний стандарт;
- ДСТУ-П ISO/TS — пробний стандарт, через який впроваджено міжнародні технічні умови;
- ДСТУ-Н ISO/TS — настанова, через яку впроваджено міжнародну технічну умову;
- IDT (Identical) — ідентичний ступінь відповідності національного НД України міжнародному НД.

Згармонізовані національні НД розподілено на три види (категорії): 1) два національні стандарти, 2) пробний стандарт, 3) настанова. Вони є тотожними перекладами відповідних міжнародних НД, тобто є ідентичними, що гарантує прозорість, яка, у свою чергу, є запорукою сприяння торгівлі.

Усі згармонізовані національні НД розроблені Державним підприємством «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (ДП «Укрметртестстандарт»), ТК 86 «Олії, жири та продукти їх переробки» і ТК 93 «Системи керування якістю, довкіллям та безпечністю харчових продуктів».

Об'єкти стандартизації чинних згармонізованих НД серії 22000: а) СУБХП; б) ПП; в) СП.

Аналізування даних, наведених у табл. 2, показує:

- частка національних стандартів у загальній кількості чинних згармонізованих національних НД становила 50 %, частка настанов — 25 %, частка пробних стандартів — 25 %;
- базисний абсолютний приріст за 2007—2011 роки становив чотири згармонізовані національні НД, а середній абсолютний приріст — 0,8 згармонізованого національного НД за рік;
- коефіцієнт оновлення за 2009—2011 роки дорівнював 0,75;
- коефіцієнт скасування за 2009—2011 роки дорівнював 0 [13];
- коефіцієнт гармонізації національних НД (відношення загальної кількості згармонізованих національних НД до загальної кількості міжнародних НД) станом на 01.01.2012 становив 0,57.

Порівняльне аналізування чинних згармонізованих національних НД серії 22000 з відповідними міжнародними НД

У табл. 3 зведено розраховані вище основні кількісні показники розвитку чинних міжнародних і згармонізованих національних НД серії 22000.

Із табл. 3 видно, що загальна кількість згармонізованих національних НД менша від загальної кількості відповідних міжнародних на три НД (що становить 42,9 %). Проте частка національних стандартів у загальній кількості згармонізованих національних НД дещо більша (на 7,14 %), ніж частка міжнародних стандартів у загальній кількості міжнародних НД. У складі згармонізованих національних НД немає технічних умов, але є пробний стандарт і настанова.

Середній абсолютний приріст згармонізованих національних НД менше відповідного показника міжнародних НД на 0,2 НД за рік. Це свідчить про повільнішу позитивну динаміку розвитку згармонізованих національних НД порівняно з динамікою розвитку міжнародних НД упродовж останніх п'яти років. Однак більше значення коефіцієнта оновлення згармонізованих національних НД порівняно зі значенням аналогічного показника розвитку міжнародних НД на 0,32 свідчить, що за останні три роки спостерігається збільшення майже у два рази темпів прийняття міжнародних НД на національному рівні.

Коефіцієнти скасування упродовж останніх трьох років дорівнюють нулю, що означає — згармонізовані національні НД і міжнародні НД у цілому відповідали потребам іноземних і вітчизняних споживачів, країн-членів ISO, зокрема України.

Таблиця 3. Основні показники розвитку чинних міжнародних НД і згармонізованих національних НД серії 22000

Показник	Значення показника		Відхил (+, -)
	міжнародного	національного	
Загальна кількість НД станом на 01.01.2012, шт	7	4	- 3
Частка стандартів у загальній кількості НД станом на 01.01.2012, %	42,86	50	+ 7,14
Частка технічних умов у загальній кількості НД станом на 01.01.2012, %	57,14	0	- 57,14
Базисний абсолютний приріст НД за 2007—2011 роки, шт.	5	4	- 1
Середній абсолютний приріст НД за 2007—2011 роки, шт.	1,0	0,8	- 0,2
Коефіцієнт оновлення НД за 2009—2011 роки, б/р*	0,43	0,75	+ 0,32
Коефіцієнт скасування НД за 2009—2011 роки, б/р	0	0	0
Коефіцієнт гармонізації національних НД станом на 01.01.2012, б/р	—	0,57	—

*Примітка: б/р — безрозмірна.

Таблиця 4. Проекти міжнародних НД серії 22000

Позначення та назва НД	Поточна стадія
ISO/DTS 22002-2. Prerequisite programmes on food safety — Part 2: Catering Програми-передумови щодо безпечності харчових продуктів — Частина 2: Постачання	30.92 CD повернено до робочої групи
ISO/AWI TS 22002-6. Prerequisite programmes on food safety — Part 6: Transport and storage Програми-передумови щодо безпечності харчових продуктів — Частина 6: Транспортування та зберігання	20.00 Новий проект зареєстровано у програмі роботи TC/SC
ISO/AWI TS 22002-7. Prerequisite programmes on food safety — Part 7: Food packaging manufacturing Програми-передумови щодо безпечності харчових продуктів — Частина 7: Виробництво харчової упаковки	20.00 Новий проект зареєстровано у програмі роботи TC/SC
ISO NP 22004. Food safety management systems — Guidance on the application of ISO 22000:2005 Системи управління безпечністю харчових продуктів — Настанова щодо застосування ISO 22000:2005	10.99 Новий проект ухвалено

Розшифрування скорочень:

- DTS (Draft Technical Specification) — проект технічних умов;
- AWI (Approved Work Item) — ухвалена робоча тема;
- NP (New Work Item Proposal) — пропозиція щодо нової робочої теми;
- CD (Committee Draft) — проект на стадії комітету.

Коефіцієнт гармонізації національних НД (0,57) серії 22000 порівняно з коефіцієнтом гармонізації національного інструментарію оцінювання відповідності (0,8) [14] станом на 01.01.2012 менше на 0,23. Збільшення у перспективі коефіцієнта гармонізації національних НД на 0,43 дозволить досягти повної згармонізованості національних НД серії 22000 з відповідними міжнародними. Однак, не в усіх випадках повне прийняття може бути корисним з таких причин [15], як національна безпека, захист здоров'я людини (споживача) чи її безпека, захист навколишнього природного середовища, чи через суттєві кліматичні, географічні або технологічні проблеми.

Проекти міжнародних НД серії 22000

Станом на 01.01.2012 TC 34/SC 17 «Management systems for food safety» розробляв три нові міжнародні технічні умови (ISO/TS 22002-2, ISO/TS 22002-6, ISO/TS 22002-7) (табл. 4 [12]), які належать до групи 67.040 «Food products in general», і переглядав один міжнародний стандарт (ISO NP 22004), який належить до групи 67.020 «Processes in the food industry».

Публікування міжнародних НД, які розробляють, можна очікувати: ISO/TS 22002-2 у другій половині 2012 року, а ISO/TS 22002-6, ISO/TS 22002-7, ISO 22004 — наприкінці 2013 — на початку 2014 (табл. 4).

Три (ISO/TS 22002-2, ISO/TS 22002-6, ISO/TS 22002-7) із чотирьох міжнародних проектів НД присвячені ПП щодо безпечності харчових продуктів. Згідно з ДСТУ ISO 22000 (табл. 2) ПП — це базові умови та діяльність, необхідні для підтримання гігієнічного навколишнього середовища у всьому харчовому ланцюгу, придатного для виробництва, оперування та постачання безпечних кінцевих продуктів та безпечних харчових продуктів для споживання людиною. Потрібні ПП залежать від сегмента харчового ланцюга, у якому працює організація, і типу організації.

Розроблення трьох нових технічних умов (ISO/TS 22002-2, ISO/TS 22002-6, ISO/TS 22002-7 — табл. 4) та наявність двох чинних міжнародних технічних умов (ISO/TS 22002-1, ISO/TS 22002-3 — табл. 1) із однаковим об'єктом стандартизації підкреслюють важливість ПП під час планування, впровадження, використання, підтримання та оновлювання СУБХП.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз показує, що протягом 2007—2011 років міжнародні НД серії 22000 розвивалися динамічно порівняно з розвитком деяких інших груп міжнародних і європейських НД класу 67 «Food technology», наприклад, групи 67.040 «Food products in general» [16].

Станом на 01.01.2012 чинні сім міжнародних НД, а на початку 2014 року очікується, що їх загальна кількість збільшиться до 10 за рахунок публікації нових ISO/TS 22002-2, ISO/TS 22002-6, ISO/TS 22002-7 (табл. 4). Проте розширення спектра об'єктів стандартизації міжнародних НД не відбудеться.

Згодом TC 34/SC 17 «Management systems for food safety», можливо, розпочне розробляти найновіші міжнародні технічні умови (ISO TS 22002-4, ISO TS 22002-5), об'єктом стандартизації яких буде ПП. У цьому разі загальна кількість міжнародних технічних умов з таким об'єктом стандартизації зросте до семи.

2. Позитивна динаміка розвитку згармонізованих національних НД України серії 22000 впродовж 2007—2011 років повільніша, ніж відповідних міжнародних. Станом на 01.01.2012 їх загальна кількість поступається загальній кількості відповідних міжнародних НД на три НД. Через це спектр об'єктів стандартизації згармонізованих національних НД вужчий, ніж спектр об'єктів стандартизації відповідних міжнародних НД.

Чинний коефіцієнт гармонізації національних НД (0,57) може зменшитися на 0,17 і станом на 01.01.2014 становитиме 0,4, якщо не приймати нові чинні міжнародні НД як згармонізовані національні НД. Із цієї причини він може після 01.01.2014 зменшитися на 0,1 і дорівнюватиме 0,3.

Перспективи подальших розвідок за темою цієї праці:

1) продовження цілеспрямованого вивчення об'єктів стандартизації міжнародних НД і згармонізованих національних НД серії 22000, насамперед ПП;

2) визначання методики розроблення та запровадження СП у кормових і харчових ланцюгах спільно з СУБХП задля досягнення безпечності харчових продуктів.

На підставі викладеного вище можна сформулювати такі практичні пропозиції щодо пришвидшення прийняття на національному рівні міжнародних НД.

З'ясувати з урахуванням перспектив подальшого розвитку національної економіки України потребу долучення трьох чинних ISO/TS 22002-1, ISO/TS 22002-3 і ISO 22006 (табл. 1) до поточного й наступних планів національної стандартизації України.

Перевірити чинний ДСТУ 4161 [17] у зв'язку з публікацією ДСТУ ISO 22000 і ДСТУ-Н ISO/TS 22004 (табл. 2).

Прийняти після публікації за потреби нові ISO/TS 22002-2, ISO/TS 22002-6, ISO/TS 22002-7 (табл. 4) як національні НД України.

Моніторити систематичне перевіряння міжнародних НД, насамперед ISO/TS, яке здійснюють з метою прийняття рішення щодо їх затвердження, перегляду чи скасування.

Розмістити на офіційних веб-сайтах ДП «Укрметртестстандарт», ТК 86 «Олії, жири та продукти їх переробки» і ТК 93 «Системи керування якістю, довкіллям та безпечністю харчових продуктів» табл. 1, 2, 4 із відповідними коментарями задля спрощення доступу вітчизняних та іноземних користувачів до їхніх даних.

Активізувати участь ТК 86 «Олії, жири та продукти їх переробки» і ТК 93 «Системи керування якістю, довкіллям та безпечністю харчових продуктів» у технічній роботі ISO/TC 34 «Food products» і TC 34/SC 17 «Management systems for food safety».

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про безпечність та якість харчових продуктів» від 23.12.1997 № 771/97-ВР // Офіційний веб-портал Верховної ради України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>
2. Сохлаков В. Безопасность пищевых продуктов: стандарт ИСО 22000:2005 // Стандарты и качество. — 2006. — № 12. — С. 60—63.
3. Мельник Ю.Ф. Основи управління безпечністю харчових продуктів: Навч. посіб. для слухачів, виклад. і студ. / Мельник Ю.Ф., Новіков В.М., Школьник Л.С. — К.: Союз споживачів України, 2007. — 208 с.
4. ISO 22000:2005. Food safety management systems — Requirements for any organization in the food chain (Системи управління безпечністю харчових продуктів — Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга).

5. Хохлявин С.А. Система прослеживаемости в пищевой цепочке: цели, принципы и разработка // Мир стандартов. — 2007. — № 2. — С. 26—32.
6. ISO 22005:2007. Traceability in the feed and food chain — General principles and basic requirements for system design and implementation (Простежуваність у кормових та харчових ланцюгах — Загальні принципи та основні вимоги щодо розроблення та запровадження системи).
7. Ролько О. Системи управління безпечністю харчових продуктів. Програми-передумови // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2010. — № 3. — С. 55—57.
8. Дзюба Т., Мазур Г. Програми-передумови як загально-визнаний ключовий елемент системи управління безпечністю харчових продуктів // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2012. — № 1. — С. 50—52.

9. ISO/TS 22002-1:2009. Prerequisite programmes on food safety — Part 1: Food manufacturing (Програми-передумови щодо безпечності харчових продуктів — Частина 1: Виробництво харчових продуктів).
10. Безпека сільськогосподарської продукції завдяки ISO/TS 22002-3 // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2012. — № 1. — С. 61.
11. ISO/TS 22002-3:2011. Prerequisite programmes on food safety — Part 3: Farming (Програми-передумови щодо безпечності харчових продуктів — Частина 3: Виробництво сільськогосподарської продукції).
12. ISO Catalogue (Каталог ISO) / Он-лайнний веб-сайт ISO. — Режим доступу до каталогу: <http://www.iso.org>
13. Каталог нормативних документів 2012: У 3 т. / [уклад. Мельникова В.П., Ткаченко Ю.В.]. — К.: ДП «УкрНДНЦ», 2012. — Т. 1. — Кн. 3. — С. 1075—1076.
14. Грищенко Ф. Згармонізований національний інструментарій оцінювання відповідності: реалії й перспективи // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2012. — № 2. — С. 39—45.
15. ДСТУ 1.7:2001. Національна стандартизація. Правила і методи прийняття та застосування міжнародних і регіональних стандартів (ISO/IEC Guide 21:1999, NEQ). — [Чинний від 2001-07-01]. — К.: Держспоживстандарт України, 2003. — 28 с. — (Національний стандарт України).
16. Грищенко Ф. В. Состояние и тенденции развития нормативной базы // Пищевая промышленность. — 2010. — № 5. — С. 22—23.
17. Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги: ДСТУ 4161—2003. — [Чинний від 2003-07-01]. — К.: Держспоживстандарт України, 2003. — 14 с. — (Національний стандарт України). ■

ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДП «УКРНДНЦ»

Основні завдання Інституту підготовки фахівців ДП «УкрНДНЦ»

- Підготовка спеціалістів і магістрів (друга вища освіта).
- Підготовка кандидатів в аудитори із сертифікації:
 - продукції та послуг;
 - систем управління якістю за ДСТУ ISO 9001:2000;
 - систем управління навколишнім середовищем за ДСТУ ISO 14001;
 - систем управління безпечністю харчових продуктів за ДСТУ 4161—2003.
- Підготовка кандидатів в аудитори з метрології та лабораторій.
- Підготовка органів з сертифікації до акредитації.
- Підготовка фахівців за напрямками:
 - підготовка асесорів (аудиторів з акредитації лабораторій за ДСТУ ISO/IEC 17025);
 - повірка та калібрування засобів вимірювальної техніки;
 - метрологічне забезпечення вимірювань та виробництва;
 - розробка та внутрішній аудит систем управління.

Структура Інституту підготовки фахівців

- Кафедра акредитації лабораторій, механічних та геометричних вимірювань.
- Кафедра оцінки відповідності, стандартизації та управління якістю.
- Кафедра метрологічного забезпечення виробництва, електричних та радіотехнічних вимірювань.
- Кафедра екологічного контролю, теплотехнічних та фізико-хімічних вимірювань.
- Кафедра управління якістю та випробування харчових продуктів.
- Кафедра споживчої політики.

Контакти

Тел.: (044) 452-34-27, 450-67-19

Тел./факс: (044) 459-58-95

Адреса: 03115, м. Київ, вул. Святошинська, 2, 6-й поверх

E-mail: decanat@ukrndnc.org.ua

